

**DRŽAVNO
TAKMIČENJE**

2016.

ŠIFRA UČENIKA

SREDNJA ŠKOLA

ISTORIJA

UKUPAN BROJ OSVOJENIH BODOVA

Test pregledala/pregledao

Podgorica, 20..... godine

UPUTSTVA ZA TAKMIČARE:

- svi takmičari počinju rad na testu u isto vrijeme i u istoj prostoriji,
- svaki takmičar sjedi sam u školskoj klupi,
- test traje sat i po (90 minuta),
- zabranjeno je lažno predstavljanje takmičara,
- zabranjeno je korišćenje mobilnih telefona tokom rada na testu,
- zabranjeno je pričati sa drugim takmičarima dok test traje,
- na klupi takmičar može da ima samo odštampan test sa pitanjima, hemijsku olovku (jednu u rezervi),
- kontrolori na testu mogu takmičarima dozvoliti da na klupi drže flašu sa vodom i papirne maramice ako procijene da je to neophodno,
- test se popunjava isključivo hemijskom olovkom (plavo ili crno mastilo),
- zabranjeno je prepravljavanje već datih odgovora, jednom upisani odgovor ili zaokruženi odgovor ne smije se prepravljati, u slučaju da se to uradi odgovor neće biti priznat,
- prije početka testa kontrolor je dužan da takmičarima saopšti pravila rada na testu i ponašanja u učionici,
- kontrolor upisuje poene i vrši druge intervencije prilikom ocjenjivanja testa hemijskom olovkom (crveno mastilo).

Dragi takmičari,

prije početka izrade testa pažljivo pročitajte svako pitanje, potom ih rješavajte.

Želimo Vam puno uspjeha u radu.

Pitanja za test iz istorije za 2016. godinu.

1. Drevni Egipat je u Starom vijeku u različitim periodima bio pod vlašću više država:

- A) Rima,
- B) Makedonije,
- C) Asirije,
- D) Persije.

Na linijama ispod poređaj ove države hronološkim redosledom koji odgovara redosledu njihove vladavine Egiptom tako što ćeš pored broja upisati naziv države po hronološkom redosledu.

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____
- 4. _____

(3 boda)

2. Dopuni rečenicu sa po jednom riječju na praznim linijama:

Djelo *Istorija peloponeskog rata* napisao je _____
(1); rat se odigrao u _____ v. p. n. e (2)

(2 boda)

3. Grci i Rimljani su imali mnogobožačku religiju u kojoj je svako božanstvo bilo povezano sa određenom pojavom ili pojmom. U ovom zadatku nađi vezu bogova/boginja sa pojavom ili pojmom. Prenesite povezivanja na linijama ispod tako da se pored broja iz prve kolone upiše na liniji njegovo par-slovo iz druge kolone. Napomena: jedna alternativa u desnoj koloni je višak.

1. Merkur	A. Rimska boginja ljepote i ljubavi
2. Venera	B. Rimski bog proljeća
3. Dijana	C. Rimska boginja lova
4. Posejdon	D. Grčki bog vina i veselja
5. Dionizije	E. Rimski bog trgovine
	F. Grčki bog mora

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

(5 bodova)

4. Dopuni rečenicu sa po jednom riječju na praznim linijama:

Miroslavovo jevanđelje je ćirilični rukopis, napisan _____ (1) jezikom, na bijelom pergamentu, nastao u _____ (2) vijeku. Minijature (ilustracije) *Miroslavovog jevanđelja* izazvale su čuđenje u naučnim krugovima zbog velikog prisustva elemenata _____ (3) slikarstva.

(3 boda)

5. Dopuni rečenicu traženim odgovorima na praznim linijama:

Manastir Piva je zadužbina tada hercegovačkog mitropolita _____ (1) Sokolovića, podignut je u _____ (2) vijeku. Želja hercegovačkog mitropolita je bila da u njemu premjesti sjedište _____ (3) patrijaršije.

(3 boda)

6. Na praznim linijama nakon pitanja upiši tačan odgovor:

A) Čija je zadužbina Manastir Mileševa?

B) Koja poznata freska je naslikana u Manastiru Mileševi?

C) U kom vijeku je podignut Manastir Morača?

_____ v.

D) Koja poznata freska je naslikana u Manastiru Morača?

(4 bodova)

7. Krstaški ratovi su bili osvajački pohodi feudalne klase Zapadne Evrope (XI-XIII v) vođeni protiv muslimana Bliskog i Srednjeg Istoka. Cilj im je bio da zaustave širenje islama, stave pod hrišćansku kontrolu „sveta mjesta”, osvoje bogate teritorije Bliskog i Srednjeg Istoka i otvore nove trgovačke puteve. Međutim, IV krstaški rat bio je specifičan po planiranim ciljevima i ostvarenim rezultatima.

Na praznim linijama upiši tačne odgovore.

A) Protiv koje države je vođen IV krstaški rat? _____

B) Koje godine je vođen rat? _____

C) Koja država je imala najviše koristi od rata? _____

(3 boda)

8. Preteče humanizma i renesanse javili su se u italijanskim gradovima. Objavili su više poznatih djela od kojih su najpoznatija dolje navedena. Na linijama upišite imena autora ovih djela.

A) *Kanconijer*, _____

B) *Božanstvena komedija*, _____

C) *Dekameron*, _____

(3 boda)

9. Krajem XV, početkom i u drugoj polovini XVI vijeka zahvaljujući finansijskoj podršci portugalskog, španskog i nešto kasnije engleskog dvora, evropski moreplovci su pokrenuli više pomorskih ekspedicija sa ciljem da se otkriju najkraći i najprofitabilniji pomorski putevi za trgovinu sa bogatim Istokom i Novim svijetom tj. Amerikom. To je istovremeno označilo početak kolonijalnog nadmetanja tada najjačih pomorskih sila Španije, Portugalije i Engleske.

Na linijama upiši tačne odgovore:

A) Kako se zvao portugalski moreplovac koji je prvi doplovio do Indije? _____

B) Kako se zvao engleski moreplovac koji je prvi nakon Magelanove ekspedicije uspio oploviti Zemlju?

C) Kako se zvao njemački geograf koji je prvi upotrebio naziv Amerika koji će postepeno zamijeniti naziv Novi svijet?

D) Koji španski konkvistador je osvojio carstvo Asteka?

(4 boda)

10. Reformacija je vjerski pokret koji se javio u Srednjoj Evropi, u početku u Njemačkoj, da bi se kasnije proširio na zemlje Zapadne i Sjeverne Evrope. U tom pokretu javili su se i zahtjevi za političkim i socijalnim reformama. Nasumično dolje navedene događaje bitne u procesu Reformacije u Njemačkoj poredaj hronološkim redosledom upisujući na linijama pored rednog broja početna slova koja stoje ispred ponuđenih događaja:

A) Skupština Svetog rimskog carstva u Vormsu,

B) Objavljivanje Luterovih "95 teza",

C) Seljački ustanak pod vođstvom Tome Mincera,

D) Sabor u Augsburgu,

E) Ustanak zanatlija i gradske sirotinje u gradu Minsteru.

1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

5) _____

(4 boda)

11. Vladavina francuskog kralja Luja XIV obilježena je brojnim značajnim događajima u spoljnoj i unutrašnjoj politici. Nasumično dolje navedene događaje poređaj hronološkim redosledom upisujući na linijama pored rednog broja početna slova koja stoje ispred ponuđenih događaja:

- A) Rat za špansko nasleđe,
- B) Ukidanje Nantskog edikta,
- C) Nizozemski rat,
- D) Rat sa Augsburškom ligom,

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____

(3 boda)

12. Izum metoda štampanja pokretnim štamgarskim slovima J. Gutenberga oko 1455. je jedan od značajnijih tehničko-tehnoških izuma. Na linijama upiši tačne odgovore:

- A) Koje godine je štampana prva ćirilćna knjiga u Crnojevića štampariji? _____,
- B) U kojem gradu je osnovana prva ćirilćna štamparija u Evropi? _____,
- C) U kojem gradu/državi je Božidar Vuković osnovao štampariju? _____,

(3 bodova)

13. Pažljivo pročitaj tekst.

“Ja, milošću Božijom i voljom narodnom, carica najvećeg Carstva na Istoku, obraćam se Vama, Caru germanskog naroda, pozivom da ujedinjeni u hrišćanskoj vjeri otpočnemo borbu protiv “nevjernika” koji nadire na naše južne granice. S vjerom u Boga zajednički ćemo uništiti neprijatelja a njegove teritorije na Balkanu podijeliti između sebe linijom Beograd-Drinski zaliv. U rat do konačne pobjede!”

Napomena: Ovaj tekst je izmišljen, ali govori o stvarnom projektu koji su dva hrišćanska vladara usvojila da bi proširili teritorije i uticaj svojih carevina na štetu treće njima neprijateljske carevine. Tvoj zadatak je da pokušaš da odgovoriš na nekoliko pitanja.

1. Na koja se dva hrišćanska vladara odnosi tekst?

2. Kako se u historiografiji naziva njihov projekat?

3. U kom vijeku je nastao?

4. Koja država im je neprijatelj protiv kojeg treba da ratuju?

(4 boda)

14. Rat sjevernoameričkih kolonija za nezavisnost od britanske kolonijalne vlasti počeo je 1775. a okončan je mirom u Versaju 1783. kada 13 sjevernoameričkih kolonija dobija nezavisnost. Odgovori na sledeća pitanja tako što ćeš u zagradama zaokružiti (Tačno ili Netačno):

1. Autor *Deklaracije o nezavisnosti* bio je Tomas Džeferson?
(T - N),
2. Jedna od tih 13 kolonija koje su dobile nezavisnost je i Kalifornija? (T - N),
3. Francuski general i državnik i učesnik Francuske buržoaske revolucije Mari-Žozef Lafajet se borio na strani Amerikanaca u ratu?
(T - N),
4. General Julius Grant bio je jedno vrijeme glavnokomandujući vojske sjevernoameričkih kolonija u ratu za nezavisnost?
(T - N).

(4 boda)

15. Vladavina Napoleona Bonaparte obilježena je prvenstveno brojnim ratovima koje je vodio ali i značajnim događajima na polju unutrašnje politike.

Tvoj zadatak je da bitne događaje iz perioda Napoleonove vladavine poređaš hronološkim redosledom upisujući početna slova uz redne brojeve na praznim linijama.

- A) Mir u Požunu (Bratislavi),
- B) Bitka kod Ulma,
- C) Konkordat sa katoličkom crkvom,
- D) Građanski zakonik (Napoleonov kodeks),
- E) Formiranje VII koalicije,
- F) Bitka kod Smolenska,

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____
- 6) _____

(5 bodova)

16. Nakon pobjede crnogorske vojske na Krusima i Martinićima 1796. nad vojskom skadarskog vezira Mahmud-paše Bušatlije u sastav Crne Gore ulaze: Napomena: traži se samo jedan tačan odgovor, zaokruži slovo ispred odgovora za koji smatraš da je tačan.

- A) Rovca i Gornja Morača
- B) Piperi i Rovca
- C) Bjelopavlići i Piperi
- D) Bjelopavlići i Kuči

(1 bod)

17. Za vrijeme kojeg vladike i vladara Crne Gore je uvedena ustanova guvernadurstva u Crnoj Gori? Na linijama upiši tačan odgovor.

_____ (1);
a za vrijeme kojeg vladike i vladara je ukinuto guvernadurstvo u Crnoj Gori?

_____ (2).

(2 boda)

18. Tokom druge polovine XVIII vijeka desile su se tri diobe Poljske kada su moćne evropske sile dijelile između sebe poljske teritorije. Navedi koje su tri države učestvovala u tim diobama:

- A) _____
- B) _____
- C) _____

(3 boda)

19. Epoha romantizma u prvoj polovini XIX vijeka dala je veliki broj stvaralaca koji su ostavili djela neprolazne vrijednosti u umjetnosti i književnosti. U lijevoj koloni data su imena autora, a u desnoj koloni nazivi djela. Na linijama pored rednih brojeva upiši početna slova koja se nalaze ispred naziva djela za koja smatraš da odgovaraju njihovim autorima. Napomena: jedno djelo u desnoj koloni ne pripada epohi romantizma.

1) Dordž Gordon Bajron	A) <i>Vitez Ajvanho</i>
2) Valter Skot	B) <i>Zvonar Bogorodičine crkve</i>
3) Đura Jakšić	C) <i>Evgenije Onjegin</i>
4) Ludvig van Betoven	D) <i>Karaula</i>
5) Aleksandar Sergejevič Puškin	E) <i>Treća Simfonija u Es-duru (Eroika)</i>
6) Viktor Igo	F) <i>Hodočašće Čajlda Harolda</i>
	G) <i>Čiča Gorio</i>

- 1) _____
2) _____
3) _____
4) _____
5) _____
6) _____

(6 bodova)

20. Period vladavine knjaza/kralja Nikole I Petrovića u Crnoj Gori obilježen je značajnim događajima u spoljnoj politici i društveno-ekonomskom razvoju. Ovdje ćemo od Vas tražiti odgovore na pitanja koja se tiču prvenstveno preobražaja koji je Crna Gora doživjela na polju kulture, prosvjete i arhitekture. Na postavljena pitanja odgovorite upisivanjem odgovora na linijama:

1. Prilikom izgradnje koje građevine javne namjene na Cetinju je prvi put u Crnoj Gori primjenjena tehnika zidanja armiranim betonom?

2. Koje književno djelo knjaza Nikole je izvedeno u Zetskom domu 1888. kao pozorišni komad?

3. U kojem gradu je podignuta crkva Sv. Vasilija Ostroškog posvećena poginulim crnogorskim i hercegovačkim borcima u periodu 1875-1880.?

4. U kojem gradu je osnovana prva Gimnazija u Crnoj Gori?

5. Koja država je prva podigla zgradu na Cetinju za potrebe svoje ambasade (poslanstva)?

(5 bodova)

21. Koja bitka se u Prvom svjetskom ratu smatra prvom vojnom pobjedom Antante u sukobu sa Centralnim silama?

(1 bod)

22. Navedi tri države koje su postale nezavisne nakon Versajskog mirovnog ugovora a uključile su u svoj sastav teritorije koje su do tada bile u sastavu Austrougarskog i Njemačkog carstva?

1. _____
2. _____
3. _____

(3 boda)

23. Politički život Crne Gore u periodu Kraljevine SHS (Jugoslavije) obilježen je i djelovanjem političkih partija u Crnoj Gori. Uz imena i prezimena nekih od istaknutih članova političkih partija na linijama dopiši i nazive stranke kojima su pripadali:

- 1) Jovan Đonović _____
- 2) Mirko Mijušković _____
- 3) Jovan Tomašević _____

(3 boda)

24. Poređaj hronološkim redosledom nasumično date događaje iz Drugog svjetskog rata upisujući početna slova ispred događaja na linijama sa rednim brojevima:

- A) "Bitka čelika"
- B) Bitka u zalivu Lejte
- C) Bitka kod El Alamejna
- D) Osvajanje Sevastopolja i Krima od strane Njemaca
- E) "Atlantska povelja"
- F) Druga konferencija „velike trojice"

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____
- 6) _____

(5 bodova)

25. Kako je glasio šifrovani naziv tajnog projekta za proizvodnju prve atomske bombe u SAD?

(1 bod)

26. Navedi tri glavne karakteristike „hladnog rata“.

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____

(3 boda)

27. Ko je autor djela *Nova klasa*? Zaokruži redni broj ispred odgovora za koji smatraš da je tačan.

1. Branko Ćopić
2. Dobrica Ćosić
3. Milovan Đilas
4. Edvard Kardelj
5. Latinka Perović

(1 bod)

28. Jugoslovenska država je nakon Drugog svjetskog rata više puta mijenjala Ustav a samim tim i naziv države. Napomena: na linijama napiši puni naziv jugoslovenske države koji je tada propisan Ustavom.

1. Ustav 1946. _____

2. Ustav 1963. _____

3. Ustav 1992. _____

(3 boda)

29. U socijalističkom periodu Crna Gora je doživjela svestran društveno-ekonomski i kulturni preobražaj koji se, između ostalog, ogledao i u podizanju i osnivanju brojnih institucija kulture i privrednih objekata. Na postavljena pitanje odgovorite upisivanjem odgovara na linijama:

1. Koji je najveći privredni objekat podignut za vrijeme Prvog petogodišnjeg plana 1947-1951?

2. Kada je osnovana CANU?

3. Koje godine je puštena u saobraćaj željeznička pruga Beograd-Bar?

4. Kako se zvao crnogorski i jugoslovenski autor animiranog filma *Surogat* za koji je 1962. dobio filmsku nagradu Oskar?

5. Kako se zove časopis u izdanju Istorijskog isntituta Crne Gore?

6. Prvi broj *Pobjede* je štampan 1944. u kojem gradu?

7. Pomorski muzej je osnovan 1948. u kojem gradu?

8. Državni arhiv NR Crne Gore je osnovan 1951. u kojem gradu?

(8 bodova)

30. Dejtonskim sporazumom potpisanim 1995. završen je rat u Bosni i Hercegovini. Dva od petorice nabrojanih političara su stavili potpis na sporazum. Zaokruži redni broj ispred ponuđenih odgovora:

1. Momir Bulatović
2. Stipe Mesić
3. Slobodan Milošević
4. Miroslav Dodik
5. Franjo Tuđman
6. Milan Milutinović

(2 boda)

Ukupan broj
bodova na testu